॥ सुधन्वोवाच ॥ अन्वालभे हिरण्मयं प्राह्रादेदं तवासनं। एकत्वमुपसम्पन्नो न त्वासेऽहं त्वया सह। ११९५

॥ विरोचन उवाच ॥ तवार्हते तु फलकी कूर्चं वाऽप्यथ वा वृषी। सुधन्वन्न त्वमर्होऽसि मया सह समासनं।

॥ सुधन्वोवाच ॥ पिता पुत्रौ सहासीतां द्वौ विप्रौ चत्रियावपि। वृद्धौ वैश्यौ च शूद्रौ च नत्वन्यावितरेतरं।

पिता हि ते समासीनमुपासीतैव मामधः। बालः सुखैधितो गेहे न त्वं किञ्चन बुध्यसे।

॥ विरोचन उवाच ॥ हिरण्यञ्च गवाश्वञ्च यद्वित्तमसुरेषु नः। सुधन्वन् विपणे तेन प्रश्नं पृच्छाव ये विदुः।

॥ सुधन्वोवाच॥ हिरण्यञ्च गवाश्वञ्च तथैवास्तु विरोचन। प्राणयोस्तु पणं कृत्वा प्रश्नं पृच्छाव ये विदुः। १२००

॥ विरोचन उवाच ॥ आवां कुत्र गमिष्यावः प्राणयोर्व्विपणे कृते। न तु देवेष्वहं स्याता न मनुष्येषु कर्हिचित्।

॥ सुधन्वोवाच ॥ पितरं ते गमिष्यावः प्राणयोर्व्विपणे कृते। पुत्रस्यापि स हेतोर्हि प्रह्रादो नानृतं वदेत्।

॥ विदुर उवाच ॥ एवं कृतपणौ क्रुद्धौ तत्राभिजग्मतुस्तदा। विरोचनसुधन्वानौ प्रह्रादो यत्र तिष्ठति।

॥ प्रह्राद उवाच ॥ इमौ तौ सम्प्रदृश्येते याभ्यां न चरितं सह। आशीविषाविव क्रुद्धावेकमार्गाविहागतौ।

किं वै सहैवं चरथो न पुरा चरथः सह। विरोचनैतत्पृच्छामि किन्ते सख्यं सुधन्वना। १२०५

॥ विरोचन उवाच ॥ न मे सुधन्वना सख्यं प्राणयोर्व्विपणावहे। प्रह्राद तत्त्वं पृच्छामि मा प्रश्नमनृतं वदेः।

॥ प्रह्राद उवाच ॥ उदकं मधुपर्कं वाऽप्यानयन्तु सुधन्वने। ब्रह्मन्नभ्यर्चनीयोऽसि श्वेता गौः पीवरीकृता।

॥ सुधन्वोवाच ॥ उदकं मधुपर्कं वा पथिष्वेवार्पितं मम। प्रह्राद त्वन्तु मे तथ्यं प्रश्नं प्रब्रूहि पृच्छतः।

किं ब्राह्मणाः खिच्छ्रेयांस उताहोस्विद्विरोचनः।

॥ प्रह्राद उवाच ॥ पुत्र एको मम ब्रह्मंस्त्वञ्च साक्षादिह स्थितः। तयोर्व्विवदतोः प्रश्नं कथमस्मद्विधो वदेत्। १२१०

॥ सुधन्वोवाच ॥ गां प्रदद्यास्त्वौरसाय यद्दान्यत् स्यात् प्रियं धनं। द्वयोर्व्विवदतोस्तथ्यं वाच्यञ्च मतिमंस्त्वया।

॥ प्रह्राद उवाच ॥ अथ यो नैव प्रब्रूयात् सत्यं वा यदि वाऽनृतं। एतत् सुधन्वन् पृच्छामि दुर्व्विवक्ता स किं वसेत्।

॥ सुधन्वोवाच ॥ यां रात्रिमधिविन्ना स्त्री याञ्चैवाक्षपराजितः। याञ्च भाराभितप्ताङ्गो दुर्व्विवक्ता स तां वसेत्।

नगरे प्रतिरुद्धः सन् वहिर्द्वारे बुभुक्षितः। अमित्रान् भूयसः पश्येद्यः साक्ष्यमनृतं वदेत्।

पञ्च पश्वनृते हन्ति दश हन्ति गवानृते। शतमश्वानृते हन्ति सहस्रं पुरुषानृते। १२१५

हन्ति जातानजातांश्च हिरण्यार्थेऽनृतं वदन्। सर्व्वं भूम्यनृते हन्ति मास्मभूम्यनृतं वदेः।

॥ प्रह्राद उवाच ॥ मत्तः श्रेयानङ्गिरा वै सुधन्वा त्वद्विरोचन। माताऽस्य श्रेयसी मातुस्तस्मात्त्वन्तेन वै जितः।

विरोचन सुधन्वाऽयं प्राणानामीश्वरस्तव। सुधन्वन् पुनरिच्छामि त्वया दत्तं विरोचनं।

॥ सुधन्वोवाच ॥ यद्धर्म्ममवृणीथास्त्वं न कामादनृतं वदीः। पुनर्ददामि ते पुत्रं तस्मात्प्रह्राद दुर्लभं।

एष प्रह्राद पुत्रस्ते मया दत्तो विरोचनः। पादप्रक्षालनं कुर्य्यात् कुमार्य्याः सन्निधौ मम। १२२०

॥ विदुर उवाच ॥ तस्माद्राजेन्द्र भूम्यर्थे नानृतं वक्तुमर्हसि। मा गमः ससुतामात्यो नाशं पुत्रार्थमब्रुवन्।

न देवा दण्डमादाय रक्षन्ति पशुपालवत्। यन्तु रक्षितुमिच्छन्ति बुद्ध्या संविभजन्ति तं।

यथा यथा हि पुरुषः कल्याणे कुरुते मनः। तथा तथाऽस्य सर्व्वार्थाः सिध्यन्ते नात्र संशयः।

नैनं च्छन्दांसि वृजिनात्तारयन्ति मायाविनं मायया वर्त्तमानं। नीडं शकुन्ता इव जातपक्षाश्छन्दांस्येनं प्रजहत्यल्पकाले।